

Dižite Pažljivo

Градска управа Града Ваљева				
-Писарница-				
Примљено: 08 JUN 2022				
Орган	Објект	Број	Прилог	Вредност

08. jun 2022. godine

Gradonačelniku Valjeva, Gradskom veću Grada Valjeva, Skupštini Grada Valjeva, Gradskoj upravi u Valjevu, Grad Valjevo, Karađorđeva 64

Predmet: Građanski inicijativa za informisanje građana o vrednostima aerozagađenja i prisutnosti alergeni polena u realnom vremenu

Poštovani,

Zakon o zaštiti vazduha po članu 18. propisuje da Vlada republike Srbije kao i sve jedinice lokalne samouprave redovno informišu građane o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi, putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta ili drugim pogodnim načinom. Tim povodom obraćamo vam se za usvajanje Građanske inicijative za informisanje javnosti u realnom vremenu koju organizacija **iRevolucija** sprovodi sa saradničkom organizacijom **Nacionalna Ekološka Asocijacija (NEA)** i **Ekstremnom ekologijom (Xeco)**

Na zvaničnom sajtu Grada Valjeva (valjevo.rs) se nalaze informacije o vrednostima aerozagađenja sa istaknutim podacima sa lokalne monitoring mreže koje nisu pravovremene i istovremeno su nepotpune. Poslednje informacije datirane su za april 2022. godine. Sa tim u vezi, primetno je da se podaci distribuiraju sa zakašnjenjem i da se informisanje šire javnosti od strane lokalne samouprave isključivo sprovodi kroz internet stranicu sajta grada Valjeva.

Obzirom da se Građani Valjeva nalaze u periodu godine kada je prisutna visoka koncentracija alergeni polena u vazduhu, a da je monitoring istih pokrenut i prekinut 2019. godine, ta činjenica dodatno uliva zabrinutost u kvalitetan monitoring vazduha kao i distribuciju podataka što utiče na kvalitet zdravlja svih sugrađana.

Nacionalna ekološka organizacija (NEA) je u saradnji sa **Ekstremnom ekologijom (xEco)**, upotrebom savremenih informacionih tehnologija, razvila je aplikaciju koja prikazuje koncentracije pet zagađujućih materija (PM2,5 i PM10 - suspendovane čestice prečnika 2,5 i 10 mikrona, SO₂- sumpor dioksid, NO₂- azot dioksid i O₃ - prizemni ozon) u realnom vremenu, rangirajući ih i klasifikujući na različite načine. Prikazivanje podataka merenja su dostupna sa više od **400 lokacija u Srbiji i 8 lokacija u Valjevu**, kako sa stanica koje su u državnom vlasništvu tako i sa onih u vlasništvu građana. Kvalitet vazduha se prvenstveno rangira prema Evropskom indeksu kvaliteta vazduha koji koristi Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) i široko je prihvaćen u zemljama članicama EU.

Aplikacija xEco Vazduh (<https://xeco.info/xeco/vazduh/>) u realnom vremenu izračunava srednje časovne i srednje dvadesetčetvoro časovne vrednosti koncentracije polutanata i poredi ih sa propisanim graničnim vrednostima datim u zakonodavnim aktima Republike Srbije, odnosno sa preporučenim graničnim vrednostima Svetske zdravstvene organizacije.

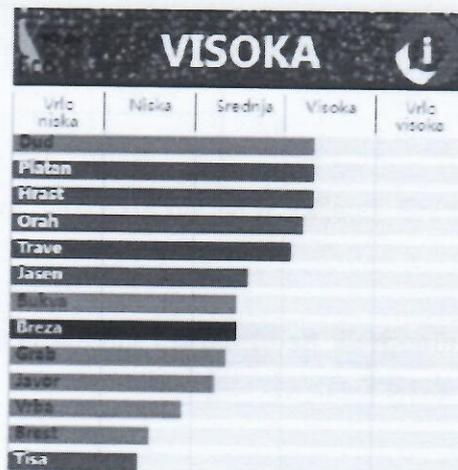
Na inicijativu Udruženja **iRevolucija**, razvijen je **Dodatak za grad Valjevo** koji se može postaviti na svim veb sajtovima. Ovaj dodatak je testiran na sajtu organizacije iRevolucija i pokazao je da radi bez greške. Takođe, u okviru projekta *Dižite Pažljivo* iRevolucija je inicirala postavljanje aplikacije na online medijskim portalima I za prvih mesec dana integracija aplikacije je ostvarena na **sledećim medijima: Televizija Marš** (<http://marsh.rs/>), **Valjevsko posla** (<https://www.valjevskaposla.info/>), **Objektiva** (<https://objektiva.rs/>), **U Gradu Info**

(<https://ugradu.info/>), **Televizija Valjevo Plus** (<https://valjevoplus.rs/>), **Agregacija svih vesti** (Valjevo.co.rs) i **Valjevski** (valjevski.rs) koji primarno deluju u okviru Valjeva.

U Valjevu se prikazuju podaci sa **8 različitih** mernih mesta, dok se u realnom vremenu računa prosek kvaliteta vazduha za grad Valjevo, prva kartica. Takođe, još dodatak je razvijen i prikazuje **indeks zasićenosti vazduha alergenim polenom** i je dostupan od 1. Aprila 2022 godine, testiran i postavljen na sajtu organizacije *irevolucija.net*, dok je u međuvremenu integrisan ne većini pomenutih online medijskih portala. Ovaj dodatak prikazuje podatke o koncentracijama polena **25 alergenih vrsta**. Aplikacija koristi novo razvijenu metodologiju za rangiranje koncentracija alergenog polena na lokacijama mernih stanica tj. na osnovu podataka dostupnih na **državnom portalu otvorenih podataka**.

Cilj ove inicijative koju vam upućujemo jeste pojačana vidljivost koncentracije zagađujućih materija i plasiranja podataka na zvaničnim sajtovima institucija u Valjevu kao I osnovnim I srednjim školama, **u realnom vremenu**. Integracija aplikacije je **BESPLATNA** i tim projekta **Dišite Pažljivo** će izaći u susret svim institucijama za implementaciju ukoliko bude postojala volja za saradnju ili podrška tehničke prirode.

Veb stranice institucija na koje je moguće **implementirati obe aplikacije**:

Naziv institucije	Internet adresa
Lokalna samouprava/Sajt Grada Valjeva	https://www.valjevo.rs/
Zavod za javno zdravlje Valjevo	https://www.zzjzvaljevo.org.rs/
Opšta bolnica Valjevo	https://www.obvaljevo.rs/
Dom zdravlja Valjevo	http://www.dzvaljevo.rs/
Prva osnovna škola u Valjevu	http://prvaosnovna.edu.rs/
Osnovna škola Andra Savčić	https://www.andrasavcic.edu.rs/
Osnovna škola Desanka Maksimović	http://osdesankava.edu.rs/
Osnovna škola Milovan Glišić	https://www.mglisicva.edu.rs/
Osnovna škola Nada Purić	http://www.osnadapuric.rs/
Osnovna škola Sestre ilić	http://www.ossestreilicvaljevo.edu.rs/
Osnovna škola Vladika Nikolaj Velimirović	https://osvladikanikolaj.edu.rs/
Muzička škola Živorad Grbić	http://www.muzika.edu.rs/
Valjevska Gimnazija	https://www.valjevskagimnazija.edu.rs/
Tehnička škola Valjevo	https://www.tehnickaskolava.rs/
Ekonomska škola Valjevo	https://ekova.edu.rs/
Poljoprivredna škola	http://poljoprivrednaskola.edu.rs/web/
Medicinska škola	http://medicinskaskolavaljevo.edu.rs/